

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА «АНТРОПОГЕННЕ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО»

1. Метою викладання дисципліни є формування у студентів науково-світоглядних уявлень про вплив людини на навколишній світ, ландшафтну різноманітність Землі, закономірності розвитку та просторову диференціацію ландшафтів; а також формування навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності.

2. Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні компетентності: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: розуміння ступеня впливу людини на ландшафтну різноманітність та формування ландшафтної сфери Землі.

3. Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. ВЧЕННЯ ПРО АНТРОПОГЕННИЙ ЛАНДШАФТ

Тема 1. Історія розвитку та основні поняття антропогенного ландшафтознавства.

Становлення та розвиток антропогенного ландшафтознавства як наука. Питання теорії і термінологія в антропогенному ландшафтознавстві. Організація та рівні пізнання антропогенних ландшафтів. Нові напрями розвитку антропогенного ландшафтознавства. Методи дослідження антропогенних ландшафтів.

Тема 2. Класифікація антропогенних ландшафтів. Аналіз попереднього досвіду. Основні підходи до класифікації антропогенних ландшафтів. Класифікація антропогенних ландшафтів за змістом ландшафтних комплексів (видом господарської діяльності). Класифікація антропогенних ландшафтів за їх генезисом. Класифікація антропогенних ландшафтів за глибиною впливу людини на природу. Класифікація антропогенних ландшафтів за цілеспрямованістю їх виникнення. Класифікація антропогенних ландшафтів за тривалістю їх функціонування. Класифікація антропогенних ландшафтів за їх господарським значенням. Проблеми класифікації антропогенних ландшафтів.

Тема 3. Антропогенізація компонентів природи. Антропогенні компоненти природи. Антропогенізація мас земної кори: осередкові точкові зміни мас земної кори, лінійні осередкові зміни мас земної кори. Антропогенні зміни річкової мережі та водних мас. Антропогенні зміни ґрунтового покриву. Особливості антропогенізації рослинного покриву.

Тема 4. Типологічні та регіональні структури, межі та зональність антропогенних ландшафтів. Таксономія типологічних структур. Антропогенні парагенетичні ландшафтні комплекси. Межі антропогенних ландшафтів. Антропогенні геоекотони. Райони співвідношення натуральних та антропогенних ландшафтів. Районування антропогенних ландшафтів. Зональність антропогенних ландшафтів.

Тема 5. Характеристика класів антропогенних ландшафтів. Каркасні антропогенні ландшафти. Селитебні ландшафти: міські (малоповерховий, багатоповерховий, промислово-селитебний, садово-парковий, водно-рекреаційний типи) та сільські ландшафти, їх характеристика, структура та регіональні відмінності. Дорожні ландшафти (дорога як інженерний елемент ландшафту; дорога як техногенний елемент ландшафту; дорога як власне антропогенний елемент ландшафту). Структурна організація й рівні пізнання дорожніх ландшафтів.

Фонові антропогенні ландшафти. Сільськогосподарські ландшафти: польові, лучно-пасовищні та садові ландшафти, їх характеристика, структура та регіональні відмінності. Лісові антропогенні ландшафти: умовно натуральні лісові антропогенні ландшафти, похідні лісові антропогенні ландшафти та лісокультурні ландшафти їх характеристика, структура та регіональні відмінності.

Точкові антропогенні ландшафти. Промислові ландшафти їх характеристика, структура та регіональні відмінності. Водні антропогенні ландшафти: водосховища, ставки та канали, їх характеристика, структура та регіональні відмінності. Белігеративні ландшафти їх характеристика, структура та регіональні відмінності.

Гуманістичні антропогенні ландшафти. Рекреаційні ландшафти, їх характеристика, структура та регіональні відмінності. Тафальні ландшафти, їх характеристика, структура та регіональні відмінності. Сакральні ландшафти, їх характеристика, структура та регіональні відмінності.

Практичні

Тема 1. Історія розвитку та основні поняття антропогенного ландшафтознавства

Тема 2. Класифікація антропогенних ландшафтів

Тема 3. Типологічні та регіональні структури, межі та зональність антропогенних ландшафтів.

Тема 4. Регіональні структури та зональність антропогенних ландшафтів

Тема 5. Характеристика класів антропогенних ландшафтів

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4,5 кредитів ЄКТС, 135 годин, у тому числі 18 аудиторних годин (10 лекційних, 8 практичних годин), 117 годин самостійної та індивідуальної роботи.

5. Форма підсумкового контролю: іспит.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Чернюк Г.В. – кандидат географічних наук, доцент; Придеткевич С. С. – кандидат географічних наук.

7. Перелік основної літератури:

Базова

1. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України : Монографія / Г.І. Денисик. – Вінниця : Арбат, 1998. – 292 с.

2. Денисик Г.І. Рекреаційні ландшафти Поділля. / Г.І. Денисик, В.М. Воловик. – Вінниця : ПП «Едельвейс і К», 2009. – 206 с.

3. Денисик Г.І. Лісополе України / Г.І. Денисик. – Вінниця : ПП «Видавництво «Тезис», 2001. – 284 с.

4. Денисик Г.І. Мікроосередкові процеси в антропогенних ландшафтах : Монографія / Г.І. Денисик, М.О. Шмагельська, С.І. Стефанков. – Вінниця : ПП «ТД «Едельвейс і К», 2010. – 212 с.

5. Денисик Г.І. Природнича географія Поділля / Г.І. Денисик. – Вінниця : ЕкоБізнесЦентр, 2006. – 184 с.

6. Денисик Г.І. Селитебні ландшафти Поділля / Г.І. Денисик, О.І. Бабчинська. – Вінниця : ПП «Видавництво «Теза», 2006. – 256 с.

7. Денисик Г.І. Дорожні ландшафти Поділля / Г.І. Денисик, О.М. Вальчук. – Вінниця : ПП «Видавництво «Теза», 2005. – 178 с.

8. Денисик Г.І. Регіональне антропогенне ландшафтознавство / Г.І. Денисик, О.В. Тімець. – Вінниця : ПП «ТД «Едельвейс і К», 2010. – 168 с.

9. Денисик Г.І. Водні ландшафти Поділля / Г.І. Денисик, Г.С. Хаєцький, Л.І. Стефанков – Вінниця : ПП «Видавництво «Теза», 2007. – 216 с.

10. Мильков Ф.Н. Рукотворные ландшафты. Рассказ об антропогенных комплексах / Ф.Н. Мильков. – М. : Мысль, 1978. – 86 с.

11. Федотов В.И. Техногенные ландшафты : теория, региональные структуры, практика / Федотов В.И. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 1985. – 192 с.

Додаткова

1. Гуцуляк В.М. Геохімія ландшафту : Навч. посібник / В. М. Гуцуляк. – Чернівці : Рута, 2004. – 83 с.
2. Гуцуляк В. М. Ландшафтознавство: теорія і практика: навчальний посібник / В. М. Гуцуляк. – Чернівці : Рута, 2005. – 124 с.
3. Дмитрук О. Ю. Урбаністична географія. Ландшафтний підхід (Методика ландшафтного аналізу урбанізованих територій): Монографія / О.Ю. Дмитрук. – К. : РВЦ «Київський університет», 1998. – 139 с.
4. Исаченко А.Г. Ландшафтоведение и физико-географическое районирование : Учеб. / А.Г. Исаченко. – М. : Высш. шк., 1991. – 366 с.
5. Казаков Л.К. Ландшафтоведение (природные и природно-антропогенные ландшафты) : Учеб. Пособие / Л. К. Казаков. – М. : Изд-во МНЭПУ, 2004. – 264 с.

Інформаційні ресурси

http://www.nbuu.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://geoknigi.com/book.php	BookFinder. Найбільша електронна бібліотека рунету.
http://www.twirpx.com/signup/submit/	Спеціалізована електронна бібліотека
http://geoknigi.com/book.php	Пізнавальний сайт географія
http://www.alleng.ru/edu/geogr.htm	Освітні ресурси Інтернету — Географія.